Het Utrechtse Landschap

Dood hout blijft liggen in stormreservaat

In juni 2021 werd het gebied Breeveen bij Leersum getroffen door een valwind. Op circa 35 ha is een groot deel van het bos omgewaaid. Daarnaast is er veel stambreuk en zijn er veel kronen uit de bomen gerukt. Een klein deel van het bos op Breeveen is in de twintigste eeuw aangeplant, het grootste deel is te danken aan natuurlijke verjonging. De hoeveelheid dood hout die er nu is, past bij een aftakelend bos. In Nederland is weinig oud, aftakelend bos; de valwind heeft ervoor gezorgd dat het relatief jonge bos (80-100 jaar oud) plotseling in een aftakelingsfase is terechtgekomen. Daardoor ontstaan er kansen voor insecten en paddenstoelen.
Dat er vrijwel nergens veel dood hout in een Nederlands bos te vinden is, komt ook door opruimwerkzaamheden. Terwijl grote hoeveelheden staand en liggend dood hout wél deel zijn van het oorspronkelijke Nederlandse bos. Windworp is daar van oudsher een van de sturende natuurlijke processen. Daarom ruimen we het stormhout niet op en richten we een stormreservaat op. We verwachten dat de biodiversiteit een grote impuls krijgt. De komende jaren gaan we de ontwikkeling van het stormreservaat Breeveen volgen. Daartoe is een onderzoeksprogramma opgezet: bosstructuur, bodemontwikkeling en de verandering in keversoorten die in dood hout leven gaan we periodiek onderzoeken. Borgman Beheer Advies heeft een nulmeting uitgevoerd die de situatie van het bos, de stormgaten en stormvlakten beschrijven. Begin 2023 volgen de bodem (door B-WARE) en kevers (door EIS).

Het omgewaaide hout blijft liggen. (Foto: Het Utrechtse Landschap)

Markus Feijen
Ecoloog

Maarten den Hartigh
Boswachter beheer

Het Limburgs Landschap

100 jaar berggamander

Berggamander in 2004 op de Bemelerberg. (Foto: Gerrit Lenting)

Precies 100 jaar geleden werd op de Bemelerberg bij Maastricht, een van de eerste terreinen van Het Limburgs Landschap, een berggamander ontdekt. Deze dwergstruik groeit op een steile kalkrotswand. Het was en is de enige berggamander in Nederland. Uitbreiding vond niet plaats, hoewel in 2019 na uitgebreid zoeken 1 nieuw klein bloeiend plantje gevonden is, 1 m van de moederplant.
Om de verspreiding te stimuleren en het risico op uitsterven te verkleinen, verzamelden Nils van Rooijen en Joop Schaminée 12 zaden uit de uitgebloeide berggamander. Die werden met veel moeite opgekweekt, wat resulteerde in 2 kiemplantjes waarvan 1 het tot volgroeide plant schopte. Die heeft inmiddels het loodje gelegd, maar niet voordat van deze moederplant stekken waren genomen, die het uitstekend deden en een twintigtal nieuwe planten opleverden. In 2021 werden hiervan 8 planten uitgezet op de kalkrotsen van de Bemelerberg, Winkelberg en Kluisberg. Het is de bedoeling de overige planten ook uit te zetten.
Of de in 2019 gevonden jonge plant en de uitgezette stekjes het redden, moet nog blijken. Klimaatopwarming zal deze warmteliefhebbers niet hinderen, maar genetische uitwisseling met andere populaties is lastig. De dichtstbijzijnde ligt op de Waalse Sint-Pietersberg, en is ook heel klein. Daarna moet je nog veel verder om berggamanders te vinden, namelijk voorbij het Belgische Dinant. Of onze eeuweling nog eens 100 jaar op de Bemelerberg standhoudt, valt te bezien.

Henk Heijligers
Medewerker communicatie

Arjan Ovaa
Ecoloog

LandschappenNL

De teksten zijn afkomstig van de twaalf provinciale Landschappen.
Contact: LandschappenNL, Deborah van Harten, Postbus 31, 3730 AA De Bilt, tel. 06-51481580, d.vanharten@landschappen.nl, www.landschappen.nl